

viisi kirjaa runoja

Jorma Etto

ntamo

viisi kirjaa runoja

Jorma Etto

© Jorma Etto

ISBN 978-952-215-564-1

Ulkoasu ja taitto: Ulla Etto

Kannen kuva: Pekka V. Virtanen, 1957

Valmistaja Bod -- Books on Demand,

Norderstedt, Saksa

2014

ntamo

www.ntamo.net

viisi kirjaa runoja sisältää kokoelmat

elämä on epälyyrillisiä runoja (1955)

ajastaikaa runoja (1964)

kalenterin lehtiä 52 runoa (1982)

madonnan kuva avaruudessa runoja (1987)

talvirunot (2001)

muita runokokoelmia

-39°C seinärunoja, & Ros Wayland (1976)

sanomia - verses runomerkit, & Ros Wayland (1977)

suomalainen ja muut valitut

runoja vuosilta 1955-1985 (1985)

rullarunoja - scrollpoems & Ros Wayland (1996)

aika on tunne koottuja runoja viideltä

vuosikymmeneltä 1950-2000 (2001)

Tämä teos sisältää alkuperäisessä muodossaan viiden kokoelmani runot vuosilta 1955–2001, siis runoja viideltä vuosikymmeneltä. Muut kokoelmani ovat valikoimia, joiden runot osittain toistuvat tässäkin kirjassa. Lisäksi olen julkaissut runoja sanoma- ja aikakauslehdissä, erilaisissa antologioissa ja muissa teoksissa. Toivon voivani joskus vielä koota niistä oman valikoimansa.

Rovaniemellä syksyllä 2014

Jorma Etto

1

elämä on

epälyyrillisiä runoja

1955

»Niillen, jotka moittivat sinua, sano,
ettet taida olla vanhempatasi parempi
vaan vanhempasi on a i k a, joka synnytti
sinun, ja sinä itse olet sen ajan l a p s i.»

(Kantelettaren esipuheesta)

elämä on

*»On tyhjiin juossut viini elämän,
vain sakka holviin tähän tähteeks jäi.»*

(Shakespeare, Macbeth)

niin suurena niin tavoittamattomana
oli elämä edessäsi
ja sinä sanoit itsellesi
ennenkuin kaiken jätät
kaiken myös ymmärrät

nyt
kun käännyt katsomaan taaksesi
kun uskallat sen tehdä
näet elämän
yhtä suurena yhtä tavoittamattomana
ja poikasi näet
seisovan hautakivesi äärellä
pitäen kädestä jotakin konttorityttöä
(hautausmaan rauhassa heilläkin
on tilaisuus olla oma itsensä)
ja kuulet poikasi kuiskaavan
hänen suloiseen pikku korvaansa
salaisuuden jota sinä et ymmärtänyt
elämä on
(niin hän kuiskaa
ja hän tietää)
elämä on

tavallinen juttu

aivan tavallinen juttu sanoi toimittaja
mies vaimo ja rakastajatar
ei rakkautta ei vihaa

vain miehen tunne-elämän kahtiajakoisuus
toisaalla piinalliseksi käynyt tottuminen
vaimon yöllisiin alistumisiin
toisaalla oma alistuminen
nuoren naisen intohimoon ja itserakkaus

vaimo kärsi kaiken omalla tavallaan
syyttäen miestäns nöyryydellään
nuori nainen ei tiennyt rakkaudesta mitään
eikä siis vaatinut mieheltä mitään
mutta tyydytyksen hän sai
ja oli onnellinen
eikä kukaan tahtonut rikkoa ympyräänsä

muistan kuinka tutustuimme
hän tanssi ihanasti ja muistan
vielä samana yönä otin hänet
hätäisesti mutta suloisesti
ja kuinka intohimoisesti
halusin hänet yhä uudelleen ja uudelleen
kylästäymättä

ja muistan
ensi hurmion jälkeen
hän pyrki minusta eroon
mutta alkoi tulla itserakkaaksi
ja oli toisinaan varomaton
jätin hänet
vaikka ruumiini huusi häntä öisin
eikä kukaan tee sitä niin suloisesti
ei kukaan

en käsitä sanoi toimittaja
miksi hän ampui vaimonsa
ei että ymmärtäisin
muunkaan tarkoitusta
rangaistuksen vankilan vapauden
maan meren tai ilman tarkoitusta
samantekevää minulle

mutta joka tapauksessa
tämä on vain tavallinen juttu
aivan tavallinen
arkipäiväinen juttu

hääät

vanha ikävä talo
viides kerros ei hissiä
soitimme ovikelloa
Elli ja minä ja todistajina
Risto ja Liisa (joka odotti lasta
ja hengitti raskaasti portaiden jälkeen)
soitimme ovikelloa

rovasti ojensi meille kätensä
kostean kansliapapin kätensä
ja me kumarsimme jäykästi
toivoen että kaikki olisi jo ohitse
(liperin alta raitainen kaulus)

rovasti repäisi sanomalehdestä nurkan
ja kirjoitti siihen meidän nimemme
hän yritti hymyillä Ellille
sanoessaan olevansa hänen äitinsä rippi-isä
me seisoimme selin ikkunaan
avoimeen ikkunaan josta kadun äänet virtasivat
sisään

sekoittuen papin hiljaiseen puheeseen
kunnes kaikki äkkiä oli lopussa

ja minä kysyin mitä se maksaa
ja rovasti ensin haukoteltuaan
sanoi ettei se mitään ja me lähdimme
vietimme häitä ja tulimme humalaan
joten kaikki meni tavalliseen tapaan
aamulla ajattelin
tämä on sentään juhlapäivä
enkä lähtenyt tehtaaseen

siitä on nyt siis kymmenen vuotta

yhtenäkkään päivänä sen jälkeen
en ole lyönyt työtäni laimin

hopeahääpäivänä

PITKÄ ON OLLUT YHTEINEN TIEMME
savuisen kuppilan nuhruisen pöytäliinan ylitse
täytin hänen lasinsa
ja tyhjensin omani
sanat eivät siltaa tehneet
turhat sanat
kuilun ylitse joka oli välillämme
sanat jotka puhuimme yöllä
pitääksemme toisemme hereillä
uutta yhdyntää varten
sanat silloin kun aamu
verhosi väsyneet jäsenemme
arkipäivän harmaisiin vaatteisiin
sanat kun otimme vastaan illan
tuhkakupin ja savukkeenpätkät

UUTTA VOIMAA SYVÄ RAKKAUS TOI
piintyneet tavat
neljännesvuosisadan harjoituksen tuloksena
muutosta ei voi tapahtua
se tappaisi meidät molemmat
sytytä vain savuke ja anna sen sammua
(tuo vanha hauska leikki)
kolikko ja sama levy uudelleen
pidätkö siitä
se on sinulle
hopeahääpäivänä

Jorma Etto (1931)

viisi kirjaa runoja

Otteita kirjojen ensimmäisten painosten takakansista:

--- Nimittäessään runojaan »epälyyryillisiksi» Jorma Etto antaa varsin yllättävän, joskin paikalleen osuvan määrityksen ensikokoelmansa laadusta.

--- perusilme on rohkean nuorekas, mutta samalla vakavan sisäisen katseen terästämä.

Elämä on, Otava, 1955

--- Kokelmassaan » Ajastaikaa» runoilija viljelee huumoria ja satiiria. Hän ivaa terävästi aikaamme, suhdettamme elämään ja kirjallisuuteen, suomii suomalaisia.

--- Häilyys ja hellyys tekevät kokoelmasta persoonallisen, virkeän ja avomielisen runokirjan.

Ajastaikaa, WSOY, 1964

--- Monelle on vaikea nähdä sitä suurta, mitä vähässä on. Olen nähnyt, ja yritän runoillani välittää kuvaa pohjoisen ihmisen ajasta.

Kalenterin lehtiä, Pohjoinen, 1982

Leikin loppu:

Tosi syö kaiken,
ihmisenkin
uninensa

Madonnan kuva avaruudessa, Pohjoinen, 1987

ISBN 978-952-215-564-1

9 789522 155641 >